

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

GEOGRAFIA

KL. 6

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2

IM. MARII SKŁODOWSKIEJ – CURIE W SOBÓTCE

ROK SZKOLNY 2022/2023

I. Ogólne zasady oceniania. Kontrakt między nauczycielem i uczniem.

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
2. Uczeń ma obowiązek na każdej lekcji posiadać: podręcznik, zeszyt przedmiotowy, zatemperowany ołówek, gumkę do mazania, kredki lub flamastry, linijkę.
3. Uczeń otrzymuje oceny za :
wypowiedzi ustne, pracę na lekcji, sprawdziany z 1-3 ostatnich lekcji, pracę klasowa z większej partii materiału, poprzedzoną lekcją powtórzeniową, wykonywanie zadań domowych i notatki wykonywane w czasie lekcji (systematyczność, poprawność, estetyka), zadania dodatkowe, dodatkowe prace wykonane z własnej inicjatywy prezentujące zainteresowania i wiadomości ponadprogramowe.
4. Uczeń ma prawo zgłoszenia dwa razy w ciągu semestru nieprzygotowania do zajęć (tj. braku zadania domowego, zeszytu z zadaniem domowym, niezbędnych na lekcji przyborów, nieutrwalenie wiadomości), co odnotowane zostaje w dzienniku. Każde następne może zostać ocenione stopniem niedostatecznym.

5. Prace klasowe i sprawdziany są obowiązkowe. Jeżeli uczeń opuści je z przyczyn losowych, musi je napisać w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.
6. Uczeń ma prawo jednokrotnej poprawy ocen ze sprawdzianów i prac klasowych, w ciągu dwóch tygodni od otrzymania oceny, a ocena uzyskana z poprawy wpisywana jest do dziennika.
7. W razie nieobecności uczeń ma obowiązek uzupełnić notatki z lekcji, ćwiczenia i zadania domowe.
8. Ocen semestralna i roczna ustalana jest na podstawie uzyskanych ocen cząstkowych w czasie całego semestru, a w szczególności na podstawie ocen uzyskanych z prac pisemnych i odpowiedzi ustnych. Uwzględnia się również zaangażowanie i systematyczność w pracy a także wskazania Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
9. Poszczególne zadania znajdujące się w pracach pisemnych oceniane są punktowo. Sumę uzyskanych punktów przelicza się na oceny zgodnie ze szkolnymi zasadami oceniania (zawartymi w statucie szkoły).
10. Aktywność może być oceniana „plusami” odnotowywanymi w notatniku nauczyciela. Za 5 zebranych „+” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą zapisaną w dzienniku.
Przez aktywność na lekcji rozumiemy: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, aktywną pracę w grupie, wykonanie nieskomplikowanych, krótkich zadań, wykonywanie dodatkowych zadań.

II. Kryteria śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych:

Ocena niedostateczna – uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, które są potrzebne do dalszego kształcenia,
- nie potrafi rozwiązać problemów przedmiotowych o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- nie wykorzystał wskazanych przez nauczyciela przedmiotu sposobów poprawiania cząstkowych ocen niedostatecznych.

Ocena dopuszczająca – uczeń:

- uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla danej klasy na ocenę dopuszczającą,
- ma braki, ale braki te nie uniemożliwiają zdobywania podstawowej wiedzy i umiejętności w ciągu dalszej nauki,
- rozwiązuje z pomocą nauczyciela zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- pracuje systematycznie na miarę swoich możliwości.

Ocena dostateczna – uczeń:

- uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla danej klasy na ocenę dostateczną,
- rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne z niewielką pomocą nauczyciela,
- analizuje podstawowe zależności, próbuje porównywać, wnioskować,
- pracuje systematycznie.

Ocena dobra – uczeń:

- w pełni opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla danej klasy na ocenę dobrą,
- właściwie stosuje terminologię przedmiotową,

- aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- rozwiązuje typowe problemy z zastosowaniem poznanych metod,
- samodzielnie korzysta z różnych źródeł informacji, odczytuje dane z map, wykresów, tabel, schematów,
- wykonuje samodzielnie zadania i obserwacje wykorzystując instrukcję pisemną lub słowną nauczyciela,
- wykonuje notatki z prowadzonych obserwacji oraz dokumentuje je za pomocą rysunku lub schematu,
- wyjaśnia na przykładach procesy, zjawiska i zależności geograficzne.

Ocena bardzo dobra – uczeń:

- opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla danej klasy na ocenę bardzo dobrą,
- samodzielnie interpretuje fakty i zjawiska, broni swoich poglądów,
- formułuje problemy i proponuje sposób ich rozwiązania,
- w oparciu o uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji formułuje wnioski,
- wykonuje samodzielnie zadania zaproponowane przez nauczyciela
- potrafi samodzielnie zaprezentować wyniki swojej pracy lub pracy zespołu.

Ocena celująca – uczeń:

- posiada wiedzę geograficzną wykraczającą znacząco poza obowiązkowe wymagania programowe.
- uczestniczy w konkursach o tematyce geograficznej i przyrodniczej,
- samodzielnie i systematycznie zdobywa dodatkowe informacje związane z tematyką zajęć lub ze swoimi zainteresowaniami,
- wykonuje zadania dodatkowe proponowane przez nauczyciela,
- wnosi twórczy wkład w wykonanie zadań przydzielonych grupie,
- chętnie dzieli się swoją wiedzą i umiejętnościami z rówieśnikami,
- z prac klasowych otrzymuje oceny bardzo dobre i celujące.

III. Szczegółowe wymagania edukacyjne:

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń potrafi:					
Dział 1. Kształt i ruchy Ziemi					
1. Kształt Ziemi. Siatka geograficzna i kartograficzna	• podać nazwę kształtu Ziemi; • opisać siatkę geograficzną i kartograficzną.	• wymienić dowód na kulistość Ziemi;	• wymienić dowody na kulistość Ziemi; • wymienić cechy południków i równoleżników.	• wyjaśnić jeden z dowodów na kulistość Ziemi;	• wyjaśnić przyczynę różnicy w długości promienia równikowego i biegunowego;

		wskazać elementy siatki geograficznej na globusie i kartograficznej na mapie.		określić, z czego wynikają różnice w kształtach siatek kartograficznych.	wytłumaczyć, co to jest geoida.
2. Długość geograficzna	wskazać na mapie półkule, wschodnią i zachodnią; wskazać na globusie i mapie świata: bieguny, południk zerowy i 180°.	zdefiniować pojęcia: bieguny, południk zerowy i 180°; wymienić cechy długości geograficznej.	wskazać na globusie i mapie świata: bieguny, południk zerowy i 180°; odczytać wartości długości geograficznej z map o różnych skalach; wskazać półkulę dla danej długości geograficznej.	zdefiniować długość geograficzną; na podstawie wartości długości geograficznej znaleźć odpowiedni południk na mapach w różnych skalach.	odczytać z mapy wartości długości geograficznej z dokładnością do minut; omówić znaczenie południka zerowego i 180°.
3. Szerokość geograficzna	wskazać na mapie półkule, północną i południową; wskazać na globusie i mapie świata: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe.	zdefiniować pojęcia: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe; wymienić cechy szerokości geograficznej.	wskazać na globusie i mapie świata: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe; odczytać wartości szerokości geograficznej z map o różnych skalach; wskazać półkulę dla danej szerokości geograficznej.	zdefiniować szerokość geograficzną; na podstawie wartości szerokości geograficznej znaleźć odpowiedni równoleżnik na mapach w różnych skalach.	odczytać z mapy wartości szerokości geograficznej z dokładnością do minut; omówić pochodzenie nazw charakterystycznych równoleżników.
4. Określenie położenia w praktyce	wymienić współrzędne geograficzne; nazwać główne kierunki geograficzne.	wskazać, z których linii siatki odczytujemy długość i szerokość geograficzną; wskazać na mapie główne kierunki geograficzne.	odczytać współrzędne geograficzne punktu na mapie; wskazać punkty skrajne różnych obiektów geograficznych; wskazać, kiedy używamy GPS.	na podstawie podanych współrzędnych geograficznych odszukać punkt na mapach w różnych skalach; określić współrzędne geograficzne punktów skrajnych różnych obiektów; skorzystać z GPS.	odczytać położenie obszaru; obliczyć jego rozciągłość południkową i równoleżnikową; omówić zastosowanie GPS.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
5. Ziemia we Wszechświecie	określić położenie Ziemi we Wszechświecie, podając nazwę Galaktyki i Układu.	wymienić elementy Układu Słonecznego; podać kolejność planet w Układzie Słonecznym.	określić dzisiejsze poglądy na położenie Ziemi w Układzie Słonecznym; podać cechy planet i gwiazd.	omówić teorię geocentryczną; omówić teorię heliocentryczną.	porównać teorię geocentryczną i heliocentryczną.
6. Ruch obrotowy Ziemi	demonstrować, używając globusa lub tellurium, ruch obrotowy Ziemi.	wymienić cechy ruchu obrotowego Ziemi; wskazać kierunek ruchu i zmianę czasu, jaka w związku z nim następuje.	wyjaśnić cechy ruchu obrotowego Ziemi; ze zrozumieniem używać pojęć związanych z pozorną wędrówką Słońca po niebie.	zdefiniować pojęcia związane z pozorną wędrówką Słońca po niebie.	wyjaśnić konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi dla roślin, zwierząt i człowieka.
7. Czas na Ziemi	wskazać występowanie różnic czasu słonecznego jako konsekwencji ruchu obrotowego Ziemi;	wymienić rodzaje czasów; korzystając z mapy stref czasowych, odczytać godzinę	określić strefy czasowe, w których znajduje się Polska; określić różnicę czasu na wschód i na zachód od Polski.	wyjaśnić potrzebę wprowadzenia czasu strefowego i urzędowego.	obliczyć różnicę czasu słonecznego dla dowolnych punktów na Ziemi.

	wskazać zależność czasu słonecznego od położenia na konkretnym południku.	we wskazanych miejscach na Ziemi.			
8. Ruch obiegowy Ziemi	zademonstrować, używając globusa lub tellurium ruch obiegowy Ziemi; określić ramy czasowe astronomicznych pór roku.	wymienić cechy ruchu obiegowego Ziemi; używać pojęcia związane z ruchem obiegowym Ziemi; wymienić astronomiczne pory roku jako następstwo ruchu obiegowego Ziemi.	wymienić daty przesileni; wskazać zależności między dniami przesileni a porami roku.	przedstawić zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.	omówić konsekwencje zmiany oświetlenia Ziemi; przeanalizować wysokość Słońca nad horyzontem w różnych porach roku w najbliższym otoczeniu.
9. Strefy oświetlenia Ziemi	wymienić strefy oświetlenia Ziemi; wskazać ich zasięg na mapie, globusie.	omówić rejony występowania poszczególnych stref oświetlenia Ziemi; wymienić krainy geograficzne należące do danej strefy.	wymienić cechy poszczególnych stref oświetlenia Ziemi; wskazać krainy geograficzne należące do danej strefy.	wyjaśnić różnice wynikające z różnego oświetlenia Ziemi w poszczególnych strefach; wskazać konsekwencje przyrodnicze różnego oświetlenia terenu w różnych strefach.	wyjaśnić związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami oświetlenia, strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.
10. Podsumowanie działu					
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
Dział 2. Geografia Europy					
11. Europa na mapie fizycznej	podać wielkość powierzchni Europy; wymienić i krótko opisać najważniejsze cechy środowiska przyrodniczego Europy – duże zróżnicowanie ukształtowania powierzchni, silne rozwinięcie linii brzegowej, dominację obszarów nizinnych oraz położenie na umiarkowanych szerokościach geograficznych.	wskazać na mapie i nazwać główne morza i ocean otaczające Europę; określić cechy charakterystyczne dla danego pasa rzeźby.	wskazać na mapie i nazwać największe wyspy i półwyspy Europy; wskazać i nazwać skrajne punkty na mapie Europy.	scharakteryzować typy wybrzeży występujące w Europie i wskazać ich przykłady na mapie; wskazać na mapie i podać nazwy obiektów geograficznych, wzdłuż których przebiega umowna granica między Europą i Azją.	wskazać na mapie główne pasma górskie i podać ich najwyższe szczyty; scharakteryzować środowisko geograficzne dowolnej części Europy, korzystając z mapy fizycznogeograficznej.

12. Europa na mapie politycznej	wskazać na mapie politycznej państwa Europy.	podać przykłady państw niepodległych, terytoriów zależnych oraz państw nieuznawanych na arenie międzynarodowej.	podać stolice państw Europy; wskazać na mapie regiony geopolityczne i podać przykłady państw do nich należących.	przedstawić historyczne procesy mające wpływ na współczesny obraz polityczny Europy: wojny, kolonializm. podać przykłady konfliktów, które doprowadziły do powstania nowych państw w Europie.	przedstawić historyczne uwarunkowania istniejącego podziału na Europę Zachodnią i Wschodnią. ocenić trwałość granic w Europie.
13. Unia Europejska	wskazać na mapie państwa należące do Unii Europejskiej; klasyfikować wskazane zjawiska zachodzące w krajach należących do Unii Europejskiej na społeczne i gospodarcze.	wyjaśnić, na czym polega integracja państw w ramach Unii Europejskiej; na przykładzie Polski podać korzyści wynikające z integracji w ramach UE.	na wybranych przykładach ocenić korzyści i zagrożenia wynikające ze wspólnej polityki w ramach Unii Europejskiej (np. wspólna polityka rolna, wspólna waluta).	wymienić przykłady społecznych i gospodarczych przemian, które nastąpiły w krajach Unii Europejskiej, będących skutkiem integracji.	opisać kolejne etapy integracji Europejskiej od Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali po Unię Europejską w obecnym kształcie.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń potrafi:					
14. Trochę geologii – Islandia	wskazać na mapie tematycznej płyty litosfery i ich granice; opisać położenie Islandii na granicach płyt litosfery.	opisać zjawiska zachodzące wzdłuż grzbietu śródoceanicznego na oceanie Atlantyckim; wyjaśnić znaczenie terminów: wulkanizm, trzęsienia ziemi.	wymienić skutki, jakie dla mieszkańców Islandii wynikają z położenia na granicy płyt litosfery; wyjaśnić znaczenie terminu gejzer; opisać mechanizm powstawania gejzerów.	opisać związek między położeniem na granicy płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień ziemi; opisać powstawanie grzbietu śródoceanicznego i doliny ryftowej.	na podstawie mapy tematycznej wskazać inne miejsca w Europie położone na granicy płyt litosfery i opisać zależność między położeniem a występowaniem wulkanizmu i trzęsień ziemi.
15. Klimaty Europy	wymienić czynniki, które wpływają na klimat Europy; wymienić strefy klimatyczne, w których położona jest Europa.	podać przykłady modyfikacji klimatu strefowego przez czynniki klimatotwórcze.	wskazać na mapie orientacyjnej zasięg stref klimatycznych; podać przykłady obszarów o klimacie astrefowym.	wskazać na mapie Europy miejsca, w których przebieg granic stref klimatycznych został zmodyfikowany przez czynniki klimatotwórcze; wyjaśnić znaczenie czynników klimatotwórczych w tworzeniu klimatu.	określić na podstawie mapy klimatycznej Europy strefę klimatyczną i cechy klimatu danego kraju Europy.
16. Ludzie w Europie	wymienić czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Europie; wymienić przykłady ludów zamieszkujących Europę;	podać przykłady świadczące o dużym zróżnicowaniu ludów Europy; wyjaśnić przyczyny starzenia się społeczeństwa Europy.	wyjaśnić przyczyny zróżnicowania ludów Europy;	podać przykłady państw o dużym wewnętrznym zróżnicowaniu językowym i kulturowym.	ocenić sytuację demograficzną Europy; podać przykłady prorodzinnych rozwiązań w krajach europejskich.

	• wyjaśnić przyczyny dużej imigracji do Europy.		• podać przykłady państw, na terenie których przebywa duża liczba imigrantów.	• opisać konsekwencje zróżnicowania demograficznego społeczeństwa Europy.	
17. Londyn i Paryż – wielkie miasta Europy	• na podstawie ilustracji porównać centra i przedmieścia Londynu i Paryża; • przyporządkować główne funkcje do właściwych części wielkich metropolii (dzielnice centralnych i peryferyjnych).	• podać podstawowe cechy wielkich metropolii (np. duża liczba ludności, wysoka gęstość zaludnienia i zabudowy); • wyjaśnić przyczyny szybkiego rozwoju Londynu i Paryża; • podać przykłady atrakcji turystycznych Londynu i Paryża.	• na podstawie map porównać położenie i kierunki rozwoju przestrzennego Londynu i Paryża; • scharakteryzować wybrane cechy demograficzne ludności Londynu i Paryża; • wyjaśnić znaczenie transportu zbiorowego w funkcjonowaniu wielkich metropolii.	• podać przykłady cech różniących Londyn i Paryż; • wymienić i ocenić pozytywne i negatywne aspekty zamieszkiwania w wielkiej metropolii.	• wyjaśnić pojęcie rewitalizacji miast; • określić przyczyny rewitalizacji miast lub ich fragmentów; • na przykładzie Londynu zaprezentować pozytywne skutki rewitalizacji miast.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń potrafi:					
18. Różne oblicza rolnictwa – Dania i Węgry	• wyjaśnić, czym zajmuje się rolnictwo, wymienia produkty pochodzące z upraw roślin i chowu zwierząt; • wskazać na mapie i opisać położenie w Europie Danii i Węgier.	• opisać warunki naturalne, od których zależy rozwój rolnictwa; • na podstawie klimatogramów porównać warunki klimatyczne w Danii i na Węgrzech.	• na podstawie map tematycznych porównać warunki naturalne panujące w Danii i na Węgrzech; • opisać rolnictwo Danii i Węgier, uwzględniając główne uprawy i chów zwierząt oraz wydajność rolnictwa.	• porównać cechy rolnictwa Danii i Węgier, uwzględniając zarówno warunki naturalne, uwarunkowania pozaprzrodnicze, główne kierunki upraw i chowu oraz wydajność rolnictwa.	• opisać wybrane produkty lub potrawy pochodzące z Danii i Węgier i wyjaśnić ich związek z kierunkiem rozwoju rolnictwa w danym kraju.
19. Produkcja energii w Europie	• wymienić źródła energii; • wskazać przykłady państw wykorzystujących określone źródła energii.	• określić odnawialność danego źródła energii; • wskazać kraje Europy zasobne w surowce energetyczne.	• wymienić i uzasadnić, które kraje mają sprzyjające warunki przyrodnicze do rozwoju różnych form energetyki odnawialnej.	• ocenić czy struktura produkcji energii w danym kraju jest nowoczesna i przyjazna środowisku; • wykazać związek między cechami środowiska przyrodniczego wybranego kraju Europy a wykorzystaniem różnych źródeł energii.	• ocenić perspektywę energetyczną wybranego kraju i całej Europy.
20. Francja – nowoczesna gospodarka	• podać przykłady nowoczesnych gałęzi przemysłu rozwiniętych we Francji; • podać przykłady nowoczesnych usług rozwiniętych we Francji.	• opisać strukturę zatrudnienia we Francji; • podać przykłady produktów przemysłowych, które Francja eksportuje do innych krajów.	• wyjaśnić pojęcie nowoczesnej technologii; • wymienić cechy nowoczesnego przemysłu na przykładzie przemysłu francuskiego; • wymienić co najmniej trzy cechy nowoczesnej gospodarki Francji.	• ocenić rolę nowoczesnej energetyki w rozwoju gospodarczym Francji; • ocenić rolę nowoczesnego transportu w rozwoju gospodarczym Francji.	• wyjaśnić znaczenie wydajności pracy w nowoczesnej gospodarce; • przedstawić proces produkcji w nowoczesnych zakładach przemysłowych na przykładzie francuskich zakładów lotniczych.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
21. Europa Południowa – turystyczny raj	• wyjaśnić pojęcie „turystyka”; • wskazać na mapie europejskie państwa leżące nad Morzem Śródziemnym; • wskazać na mapie półwyspy: Iberyjski, Apeniński i Bałkański.	• opisać główne walory środowiska przyrodniczego basenu Morza Śródziemnego; • wyjaśnić różnice między turystką masową, kwalifikowaną i agroturystyką; • wyjaśnić różnice między turystyką krajoznawczą i wypoczynkową.	• przedstawić cechy charakterystyczne rzeźby terenu i warunki klimatyczne w państwach basenu Morza Śródziemnego; • ocenić klimat śródziemnomorski, pod kątem przydatności dla turystyki.	• scharakteryzować problemy społeczno-gospodarcze państw basenu Morza Śródziemnego. • wymienić największe atrakcje antropogeniczne w krajach Europy Południowej i powiązać je z określonym rodzajem turystyki.	• podać przykład państwa Europy Południowej, wskazując na zależność rozwoju turystyki od środowiska przyrodniczego; • wskazać i uzasadnić kierunek przyszłego rozwoju branży turystycznej w krajach Europy Południowej.
22. Podsumowanie działu					
Dział 3. Sąsiedzi Polski					
23. Niemcy – przemiany przemysłu	• na podstawie ilustracji opisać wygląd zakładów przemysłowych w XIX w. oraz obecnie; • podać przykłady gałęzi przemysłowych rozwijanych w Nadrenii Północnej-Westfalii w XIX w. oraz obecnie.	• wymienić przyczyny restrukturyzacji przemysłu Nadrenii Północnej-Westfalii; • nazwać surowce naturalne, dzięki którym rozwinęły się pierwsze zakłady przemysłowe Nadrenii Północnej-Westfalii.	• wymienić trzy cechy niemieckiego przemysłu, dzięki którym ten sektor stał się podstawą niemieckiej gospodarki; • porównać wpływ zakładów przemysłowych na środowisko przyrodnicze Nadrenii Północnej-Westfalii dawniej i obecnie.	• wyjaśnić przyczyny zmian poziomu bezrobocia w Nadrenii Północnej-Westfalii w czasie trwania restrukturyzacji przemysłu; • wykazać związek pomiędzy unowocześnianiem przemysłu a działalnością ośrodków badawczych i uczelni wyższych.	• ukazać korzyści z podjęcia prac nad odnawialnymi źródłami energii i magazynowaniem energii w ośrodkach badawczych Nadrenii Północnej-Westfalii; • prognozować dalsze kierunki rozwoju zakładów przemysłowych Nadrenii-Północnej Westfalii.
24. Walory turystyczne Litwy i Białorusi	• wymienić przykłady atrakcji turystycznych Litwy i Białorusi • podać nazwy stolic Litwy i Białorusi.	• opisać krajobrazy Litwy i Białorusi, które stanowią walory turystyczne tych krajów; • podać przykłady obiektów wpisanych na listę UNESCO znajdujących się na Litwie i Białorusi.	• zaprezentować atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi związane z polskim dziedzictwem kulturowym; • wyjaśnić znaczenie Wilna i Ostrej Bramy dla budowania i zachowania polskiego dziedzictwa kulturowego na Litwie.	• wymienić cechy wyróżniające środowisko geograficzne Litwy i Białorusi; • zaplanować wycieczkę na Litwę i Białoruś, uwzględniając atrakcje kulturowe i przyrodnicze.	• porównać stopień trudności organizacji wycieczki na Litwę i na Białoruś, biorąc pod uwagę konieczność przekroczenia granicy UE; • zachęcić do odwiedzenia Litwy i Białorusi, używając merytorycznych argumentów.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca

Uczeń potrafi:					
25. Atrakcje turystyczne Czech i Słowacji	opisać na podstawie mapy fizycznej Europy położenie i główne krainy geograficzne Czech i Słowacji; wyjaśnić, czym są atrakcje turystyczne; sklasyfikować atrakcje turystyczne na przyrodnicze i kulturowe.	wymienić potrzeby i oczekiwania turystów; połączyć potrzeby i oczekiwania turystów z wybranymi atrakcjami turystycznymi Czech i Słowacji.	przygotować listę atrakcji turystycznych Czech i Słowacji dla wybranych grup turystów (np. młodzieży, seniorów).	opisać przyrodnicze i kulturowe atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; uzasadnić konieczność ochrony walorów przyrodniczych, np. poprzez wpisanie na listę światowego dziedzictwa UNESCO.	wymienić i wskazać na mapie zabytki Czech i Słowacji wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.
26. Ukraina w czasach przemian	na podstawie mapy opisać położenie Ukrainy względem Polski i innych państw; wymienić trzy trudności społeczne, gospodarcze i polityczne, z którymi Ukraina zmagają się w ostatnich latach.	wymienić przykłady przemian politycznych i gospodarczych, jakie nastąpiły na Ukrainie po uzyskaniu niepodległości w 1991 r.; na podstawie wykresu porównać rozwój gospodarczy Polski i Ukrainy; podać przyczyny wyludnienia się Ukrainy.	wyjaśnić negatywny wpływ korupcji na rozwój gospodarczy krajów na przykładzie Ukrainy; opisać przebieg rewolucji ukraińskiej w 2013 r.; wskazać na mapie regiony Ukrainy, w których toczą się konflikty zbrojne.	przedstawić problemy relacji Ukrainy z Rosją; ocenić aneksję Krymu, biorąc pod uwagę jej uwarunkowania prawne i polityczne oraz wpływ na stabilność w Europie Środkowo-Wschodniej; ukazać złożoność sytuacji społecznej na Ukrainie w kontekście jej integracji z UE lub Rosją.	zaproponować działania, których podjęcie poprawiłoby sytuację społeczną, gospodarczą i polityczną na Ukrainie; zaprezentować własne stanowisko na temat postawy, jaką powinna obrać Polska w relacjach z Ukrainą.
27. Rosja – od Bałtyku po Ocean Spokojny	wskazać i opisać na podstawie mapy fizycznej położenie Rosji; omówić rozmieszczenie głównych krain geograficznych Rosji; odczytać z mapy gospodarczej nazwy głównych surowców wydobywanych w Rosji.	opisać na podstawie klimatogramów klimat w różnych częściach Rosji; na podstawie mapy gospodarczej omówić rozmieszczenie surowców mineralnych Rosji.	opisać zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Rosji; scharakteryzować gospodarkę Rosji.	wyjaśnić pozytywny i negatywny wpływ warunków naturalnych na życie mieszkańców Rosji.	uzasadnić, na przykładzie Rosji, że struktura importu i eksportu może świadczyć o poziomie rozwoju gospodarczego kraju.
28. Wzajemne relacje Polski i jej sąsiadów	wskazać na mapie i nazwać państwa sąsiadujące z Polską; podać przykłady działań realizowanych przez Polskę wspólnie z sąsiednimi krajami.	uzasadnić konieczność utrzymywania dobrych stosunków z sąsiednimi krajami; wymienić przykłady trudnych wydarzeń z przeszłości, które mają wpływ na współczesne relacje Polski z sąsiednimi krajami.	scharakteryzować wzajemne relacje Polski z Rosją i Niemcami; opisać korzyści płynące ze współpracy Polski z sąsiednimi państwami – członkami NATO i UE; podać przykłady wpływu relacji Polski z sąsiadami na życie ucznia szkoły podstawowej w Polsce.	scharakteryzować wzajemne relacje Polski z Ukrainą, Litwą, Czechami i Słowacją; porównać relacje Polski z Niemcami i Rosją; opisać powiązania gospodarcze Polski z wybranymi sąsiadami.	ocenić zmianę relacji polsko-niemieckich w okresie od drugiej wojny światowej do czasów współczesnych; zaproponować działania mające na celu zapobieganie mowie nienawiści i eskalacji napięć w relacjach Polski z Ukrainą i Rosją.

**29. Podsumowanie
działu**

A. Lechowicz, M. Lechowicz, P. Stankiewicz, A. Głowacz, WSiP